

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА**

_____ 2021 р.

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

«ПРАКТИКУМ З ПСИХОДІАГНОСТИКИ»

Галузь знань — 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність — 053 Психологія

Освітньо-професійна програма — Психологія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків - 2021

Мова викладання: українська

Робоча програма ПРАКТИКУМ З ПСИХОДІАГНОСТИКИ
(назва навчальної дисципліни)

Розробник: Радько Ольга Василівна
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 27 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій і
музейно-туристичної діяльності
протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

Опис навчальної дисципліни
ПРАКТИКУМ З ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова
	Напрямок підготовки <u>053 Психологія</u> (шифр і назва)	
Загальна кількість годин - 240	Спеціальність <u>Психологія</u> (освітня програма)	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента - 9	Ступінь: бакалавр	Практичні
		80 год
		Самостійна робота
		160 год.
		Вид контролю: залік - 4 семестр

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — аудиторних/самостійна 80/160

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Практикум з психодіагностики» є формування системи знань щодо психодіагностики як науки і забезпечення теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів; формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження і забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку здобувачів, формуванню психодіагностичного мислення, активізації творчого потенціалу майбутніх психологів.

Завданнями навчальної дисципліни є:

1. формування у здобувачів теоретичних та практичних уявлень про діагностичні методи та підходи до розв'язання психодіагностичних задач;
2. розуміння основні стратегії та етапи конструювання психодіагностичних методик;
3. освоєння конкретних методик психодіагностики пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей шкільного, молодшого шкільного, підліткового і юнацького віку та дорослих.

Загальні та професійні компетентності, що формує навчальна дисципліна «Практикум з психодіагностики»:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження
- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.

- Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.

- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері

- Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва.

2. Програма навчальної дисципліни ПРАКТИКУМ З ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Розділ 1. Психодіагностика когнітивної сфери.

Тема 1. Методика діагностики сприйняття.

Тема 2. Дослідження уваги.

Тема 3. Психодіагностика пам'яті.

Тема 4. Психодіагностичні методики дослідження мови.

Тема 5. Дослідження мислення.

Тема 6. Психодіагностика уяви.

Тема 7. Дослідження інтелекту та здібностей.

Розділ 2. Психодіагностика особистості.

Тема 8. Метод спостереження в дослідженні особистості.

Тема 9. Автобіографічний метод дослідження особистості.

Тема 10. Опитувальний метод діагностики особистості.

Тема 11. Проективні методи дослідження особистості.

Розділ 3. Психодіагностика міжособистісних та сімейних відносин.

Тема 12. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в малих групах.

Тема 13. Діагностика міжособистісних конфліктів.

Тема 14. Дослідження емоційної регуляції та міжособистісної взаємодії.

Тема 15. Психодіагностика сімейних відносин.

Розділ 4. Психодіагностика та психотерапія.

Тема 16. Психотерапія як метод глибинної психодіагностики.

Тема 17. Роль психодіагностики в різних психотерапевтичних напрямках.

Структура навчальної дисципліни ПРАКТИКУМ З ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Психодіагностика когнітивної сфери.												
Тема 1. Методика діагностики сприйняття.	14		4			10						
Тема 2. Дослідження уваги.	14		4			10						
Тема 3. Психодіагностика пам'яті.	14		4			10						
Тема 4. Психодіагностичні методики дослідження мови.	14		4			10						
Тема 5. Дослідження мислення.	14		4			10						
Тема 6. Психодіагностика уваги.	15		5			10						
Тема 7. Дослідження інтелекту та здібностей.	15		5			10						
Разом за розділом 1	100		30			70						
Розділ 2. Психодіагностика особистості.												
Тема 8. Метод спостереження в дослідженні особистості.	14		5			9						

Тема 9. Автобіографічний метод дослідження особистості.	14		5			9						
Тема 10. Опитувальний метод діагностики особистості.	14		5			9						
Тема 11. Проективні методи дослідження особистості.	14		5			9						
Разом за розділом 2	56		20			36						
Розділ 3. Психодіагностика міжособистісних та сімейних відносин.												
Тема 12. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в малих групах.	14		5			9						
Тема 13. Діагностика міжособистісних конфліктів.	14		5			9						
Тема 14. Дослідження емоційної регуляції та міжособистісної взаємодії.	14		5			9						
Тема 15. Психодіагностика сімейних відносин.	14		5			9						
Разом за розділом 3	56		20			36						
Розділ 4. Психодіагностика та психотерапія.												
Тема 16. Психотерапія як метод глибинної психодіагностики.	14		5			9						
Тема 17. Роль психодіагностики в різних психотерапевтичних напрямках.	14		5			9						
Разом за розділом 4	28		10			18						
Усього годин	240		80			160						
ІНДЗ												
Усього годин	240		80			160						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Методика діагностики сприйняття.	4	

2	Дослідження уваги.	4	
3.	Психодіагностика пам'яті.	4	
4.	Психодіагностичні методики дослідження мови.	4	
5.	Дослідження мислення.	4	
6.	Психодіагностика уяви.	5	
7.	Дослідження інтелекту та здібностей.	5	
8.	Метод спостереження в дослідженні особистості.	5	
9.	Автобіографічний метод дослідження особистості.	5	
10.	Опитувальний метод діагностики особистості.	5	
11.	Проективні методи дослідження особистості.	5	
12.	Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в малих групах.	5	
13.	Діагностика міжособистісних конфліктів.	5	
14.	Дослідження емоційної регуляції та міжособистісної взаємодії.	5	
15.	Психодіагностика сімейних відносин.	5	
16.	Психотерапія як метод глибинної психодіагностики.	5	
17.	Роль психодіагностики в різних психотерапевтичних напрямках.	5	
Разом		80	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Методика діагностики сприйняття.	10	
2	Дослідження уваги.	10	
3.	Психодіагностика пам'яті.	10	
4.	Психодіагностичні методики дослідження мови.	10	
5.	Дослідження мислення.	10	
6.	Психодіагностика уяви.	10	
7.	Дослідження інтелекту та здібностей.	10	
8.	Метод спостереження в дослідженні особистості.	9	
9.	Автобіографічний метод дослідження особистості.	9	
10.	Опитувальний метод діагностики особистості.	9	
11.	Проективні методи дослідження особистості.	9	
12.	Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в малих групах.	9	
13.	Діагностика міжособистісних конфліктів.	9	
14.	Дослідження емоційної регуляції та міжособистісної взаємодії.	9	
15.	Психодіагностика сімейних відносин.	9	
16.	Психотерапія як метод глибинної психодіагностики.	9	
17.	Роль психодіагностики в різних психотерапевтичних напрямках.	9	
Разом		160	

3. Перелік питань на підсумковий контроль (залік)

1. Методи діагностики уваги та пам'яті.
2. Методи діагностики мислення та уяви.
3. Інтелект і його вимір. Коефіцієнт інтелекту. Тести інтелекту.
4. Прогресивні матриці Равена. Основні особливості тесту. Техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
5. Інтелектуальний тест Айзенка. Основні особливості тесту. Техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
6. Тест Векслера. Основні особливості тесту. Техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
7. ШТРР (шкільний тест розумового розвитку). Техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
8. Тест структури інтелекту Амтхауэра. Основні особливості тесту. Техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
9. ММРІ (СМИЛ). Структура та основні цілі тесту, техніка інтерпретації отриманих даних.
10. Особистісний опитувальник Айзенка. Структура та основні цілі тесту, техніка інтерпретації отриманих даних.
11. Типологічний опитувальник Майерс-Бріггс. Структура та основні цілі тесту, техніка інтерпретації отриманих даних.
12. 16-ті факторний опитувальник Кетелла. Призначення та структура методики, техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
13. Опитувальники мотивації досягнення та афіліації А. Мехрабіана.
14. Рисункові методики в діагностиці особистості.
15. Кольоровий тест М. Люшера. Основні цілі методики, техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
16. Кольоровий тест відносин. Основні цілі методики, техніка проведення та інтерпретації отриманих результатів.
17. Методики для діагностики особливостей сімейних відносин. Методика Р. Жила. Методика «Сімейне життя очима матері». Методика діагностики батьківського відношення.
18. Діагностика міжособистісних відносин Тест Т. Лири — структура та призначення методики. Процедурні особливості та техніка інтерпретації отриманих результатів.
19. Тест К. Томаса для діагностики типів реагування в міжособистісному конфлікті. Структура та призначення методики. Процедурні особливості й техніка інтерпретації отриманих результатів.
20. Тест Розенцвейга. Методика «Ділові ситуації». Процедурні особливості та техніка інтерпретації отриманих результатів.
21. Методики діагностики відносин у колективі. Опитувальник соціально-психологічного клімату групи. Тест «Пульсар» для оцінки якості колективу. Методика аналізу структури і якості робочих відносин в організації.
22. Соціометрія. Процедура проведення та інтерпретації отриманих результатів.

4. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання

Розповідь; пояснення; проблемна дискусія; ілюстрація; обговорення; демонстрація (майстер-клас); демонстрація наочних матеріалів; виконання вправ; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; ділові (моделюючі / психологічні ігри); участь у колективному проекті; опитування; самостійна робота.

Форми контролю

Підсумковий контроль: залік (10 балів).

Завдання на заліку складається з 2 теоретичних питань.

Відповідь на теоретичне питання вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

4 семестр – залік

Розділ 1							Розділ 2				Розділ 3				Розділ 4		Залік
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	100

T1, T2 ... T17 – теми розділів.

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття (пара) — 0,5 – 2,0; ... 15 пар — до 30 балів
- відповідь під час практичного заняття — 0,5-4,0; ... 10 семінари — до 40 балів
- контрольне письмове тестування — 1-10; ... 2 письмових тестування — до 20 балів
- написання рефератів – 0-10 балів;
- тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Большакова А.М. Методологічні проблеми психодіагностики: опор. конспект лекцій для студ. 3 курсу напряму : «Соціальна педагогіка» освітньо-кваліфікац. рівня «бакалавр» - Х.: ХДАК, 2012. - 46 с.
2. Волошина В. В. Загальна психологія: практикум: навч. посібник / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2010. – 280 с.
3. Зелінська Т.М. Практикум із загальної психології (для студентів факультетів іноземної філології) : навч. посіб. / Т. М. Зелінська, С. В. Воронова, А. Е. Хурчак. – К. : Каравела, 2008. – 184 с.
4. Корольчук М. С. Основи психології. Опорні конспекти, схеми, методики / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко. – К. : Ніка-Центр, 2009. – 320 с.
5. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов. – К. : Тов-во «Знання», КОО, 2006. – 203 с.
6. Практикум з психології : навчальний посібник / О. Ф. Євсюков, І.А. Ляшко; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків, 2020. – 92 с.
7. Харпій О.М. Візуальна психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : (модул. варіант) – Львів : Магнолія, 2006. – 136 с.

Допоміжна література:

8. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посібник - К. : Академвидав, 2009. – 165 с.
9. Практикум з психодіагностики. — 2-ге вид., виправ. і допов. / Уклад.: О. О. Музика та ін. — Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, 2000. - 160 с.
10. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Каравела, 2012. – 380 с.
11. Психодіагностика особистості підлітка: навч. посіб. із психологічної практики для студ. бакалаврів педагогічних і психол. спец. / за ред. О. Д. Кравченко, В. Ф. Моргуна. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 136 с.

Інтернет-ресурси:

15. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
16. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
17. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>